

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

ARCHITEKTONICKÉ RADIKÁLY

Vedoucí práce: Mgr. David Uher, PhD.

Autor práce: Leona Ratajská

Studijní obor: Španělská, čínská filologie

OLMOUC 2011

Prohlašuji čestně, že jsem svoji bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Olomouc 17. května 2011

.....

Děkuji vedoucímu diplomové bakalářské práce Mgr. Davidu Uhrovi, PhD. za cenné odborné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK.....	5
EDIČNÍ POZNÁMKA.....	6
ÚVOD	7
1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY ČÍNSKÝCH ZNAKŮ	9
1.1 Obecně o znacích.....	9
1.2 Grafická struktura čínských znaků	9
1.3 Reformy znaků	10
1.4 Etymologie čínských znaků.....	11
2 VYBRANÉ ARCHITEKTONICKÉ RADIKÁLY Z POHLEDU ČÍNSKÉ ANTROPOLOGIE .	13
3 KORPUS ARCHITEKTONICKÝCH RADIKÁLŮ	16
3.1 Korpus radikálu 宀 mián, střecha.....	16
3.2 Korpus radikálu 冫 tóu, poklička	20
3.3 Korpus radikálu 宀 guǎng, tzv. přístřešek	23
3.4 Korpus radikálu 门 mén, tzv. dveře.....	27
3.5 Korpus radikálu 穴 xué, tzv. jeskyně	30
3.6 Korpus radikálu 囗 wéi, tzv. ohrada.....	32
4 ANALÝZA ARCHITEKTONICKÝCH RADIKÁLŮ	35
4.1 Problematické znaky u sledovaných radikálů	35
4.2 Grafická struktura znaků s architektonickými radikály.....	35
4.2.1 Znakové kategorie	35
4.2.2 Pozice radikálu ve znacích	36
4.3 Význam znaku a jeho souvislost s radikálem.....	37
4.4 Fonetická stránka znaků s architektonickými radikály.....	40
ZÁVĚR.....	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	47
SEZNAM TABULEK.....	48
PŘÍLOHA 1 – znaky nezobrazitelné v elektronickém slovníku	49

SEZNAM ZKRATEK

- S. Substantiva, podstatná jména
- Adj. Adjektiva, přídavná jména
- Pro. Zájmena
- N. Číslovky
- V. Verba, slovesa
- Adv. Adverbia, příslovce
- Pre. Předložky
- K. Spojky
- M Numerativy
- Kniž. Knižní
- Anat. Anatomie

EDIČNÍ POZNÁMKA

Pro svou práci jsem používala čínskou transkripci zvanou pinyin.

V několika případech se mi nepodařilo zobrazit zkoumaný znak, proto jsem ke každému z nich připojila číslovanou poznámku (horní index) a všechny znaky s poznámkou vypsala rukou v příloze 1.

ÚVOD

Během svého studia čínské filologie jsem si často kladla otázku, zda existuje nějaký způsob, který by napomáhal studentům lépe pochopit problematiku čínského znakového písma a pomohl tak k jeho snadnějšímu studiu. Proto jsem si pro svou bakalářskou diplomovou práci zvolila téma architektonické radikály, abych mohla lépe proniknout do této sféry. Svou práci jsem tak rozdělila do 4 sektorů: úvod do problematiky čínských znaků, antropologie jednotlivých radikálů, jejich korpus a analýza.

Pro sestavování korpusu jsem si ze všeho nejdříve zvolila několik radikálů s architektonickým významem, ze kterých jsem nakonec vybrala rovných šest. Ke každému radikálu jsem následně vytvořila korpus nejběžnějších znaků používaných v dnešním čínském jazyce podle slovníku *Xiandai hanyu cidian* 现代汉语词典 *Slovník moderní čínštiny*. Při sestavování tohoto korpusu jsem si nejdříve vyhledala ve slovníku všechny zjednodušené znaky uvedené pod jednotlivým radikálem. Ke každému znaku jsem následně napsala jeho čtení v pinyin, v případě vícera čtení jsou uvedeny všechny jeho varianty. Poté jsem doplnila český význam daného znaku. Poslední informace uváděná u znaků je konkrétní znaková kategorie, do které se znak řadí a k tomuto studiu jsem používala *Wenlin Software for Learning Chinese; Chinese Characters, Their Origin, Etymology, History, Classification and Signification* a internetové slovníky www.yellowbridge.com, www.zhongwen.com a www.smarthanzi.net. Řazení souborů znaků jednotlivých radikálů je uveden podle počtu zkoumaných znaků v každém soupise, a to od nejpočetnější skupiny po nejméně početnou. Znaky v každém soupise jsou pak řazeny podle počtu tahů, od nejmenšího počtu tahů po největší počet tahů ve znaku.

Po sestavení kompletního korpusu jsem si následně pokládala další otázky v souvislosti znakovými kategoriemi. Pro zodpovězení otázek ohledně grafické, sémantické a fonetické struktury znaků jsem vytvořila analýzu znakových kategorií. Tou nejdůležitější kategorií pak byly fonogramy, neboli znaky obsahující významovou složku zvanou determinativ a složku odkazující na výslovnost znaku, fonetikum. Tyto fonogramy jsem pak zkoumala z výše zmiňovaných hledisek. V grafické analýze jsem se zaměřila na zkoumání pozice radikálu ve znaku, v sémantické na studium souvislosti významu znaku s jeho radikálem a v analýze fonetické jsem řešila otázku vlivu fonetika znaku na jeho konečnou výslovnost. Ze všeho nejzajímavější mi přišla právě třetí zmiňovaná analýza, kde se věnuji zkoumání shodnosti výslovnosti fonogramu se svým fonetikem v iniciále, finále a tónu. Podle

mého předpokladu jsem zde dospěla k očekávanému výsledku, naopak v sémantické analýze jsem překvapivě zjistila, že již zmiňovaný determinativ není kolikrát tak adekvátní složkou pro konečný význam znaku.

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY ČÍNSKÝCH ZNAKŮ

1.1 Obecně o znacích

Na začátek je třeba objasnit pojem znak. Znak je především určitým symbolem či značkou nesoucí konkrétní význam. Základním úkolem znaků bylo co možná nejjednodušeji zobrazit určité slovo pomocí obrázku, který by měl představovat, co dané slovo vlastně znamená. Svou podobou nám v některých případech může přiblížit popisovanou věc, což nám usnadňuje chápání jeho významu, aniž bychom znali znak z dřívějška. Ale po reformě čínského písma už to není tak časté. Kromě věcného významu může čínský znak také vyjadřovat nějakou myšlenku či jev. Je potřeba si uvědomit, že jeden znak představuje jednu slabiku, nikoliv jedno písmeno. Z této informace nám vyplývá, že čínské písmo nečteme po písmenech, nýbrž po jednotlivých slabikách.

Nejčastěji používané pojmy pro psaný systém čínského jazyka jsou čínské znakové písmo nebo jednoduše čínské znaky. Podle pověsti bylo toto písmo vytvořeno již v 27. století př. n. l. za vlády bájného císaře Cāng Jié. Nedá se ovšem tvrdit, že bylo čínské písmo vytvořeno pouze jednou osobou. Spíše se písmo vytvářelo za několika generací a bylo postupně utříděno a upravováno. (Vochala, 1989: 9-10)

1.2 Grafická struktura čínských znaků

Každý znak je utvořen z tahů, čínsky 笔画 bǐhuà. Tento tah je jeho základní jednotka. Následně se pak tyto tahy spojují do prvků, neboli 部件 bùjiàn a všechny tyto prvky pak společně vytváří zmiňovaný znak, čínsky 汉字 hànzì. Počet tahů ve znaku se liší, nejjednodušší znak obsahuje právě jeden tah, naopak ten nejsložitější jich může mít až šedesát čtyři. Každý tento znak má své grafické pole, do kterého je zapisován, přičemž všechny jeho čtyři strany jsou stejně dlouhé. (KUČERA, 2005: xii)

Celkem rozlišujeme 5 základních tahů ve znacích. Jako první je bodový tah 点 diǎn, který směřuje dolů zleva doprava. Druhý tah vodorovný 横 héng má směr horizontální zleva doprava. Tah svislý 竖 shù naopak směřuje vertikálně shora dolů. Čtvrtý tah je levý 撇 piě směřující šikmo zprava doleva a poslední tah pravý 捺 nà má směr zleva doprava. (KUČERA, 2005: xii)

Při psaní znaků je potřeba dodržovat pořadí jednotlivých tahů či prvků, zejména pro snadnější a rychlejší zápis. Ve stručnosti se zmíním o pěti těchto zásadách. Nejprve se píše tah/prvek levý, pak až pravý; tah vodorovný, pak svislý; horní prvek a poté dolní; vnější prvek, pak vnitřní; prostřední prvek a pak prvky po stranách. (KUČERA, 2005: xiii)

Grafickou strukturu znaků lze rozdělit do tří skupin podle uspořádání prvků ve znaku, a to následujícím způsobem. Struktura vertikální má prvky znaků umístěné vedle sebe jako je to v příkladě znaku 妈 mā – matka. Ve struktuře horizontální jsou naopak jednotlivé prvky umístěny nad sebou, např. 完 wán – končit. Struktura centrální má prvky na vnější a vnitřní jako je to ve znaku 问 wèn – ptát se. (KUČERA, 2005: xiii)

1.3 Reformy znaků

Čínské písmo prožilo za svou existenci početné změny a úpravy. Původně se reformy týkaly pouze úprav tvarů u jednotlivých znaků za účelem jejich zjednodušení. Pro moderní čínštinu byl přelom čtyřicátých a padesátých let 20. století asi tím nejvýznamnějším obdobím ve sféře reformy čínského znakového písma.

Po říjnovém osvobození v roce 1949 totiž dochází k ustanovení nové reformy a 5 let poté je založen Čínský výbor pro reformu písma. Podstatou této reformy bylo kromě zjednodušení písma také šíření obecné čínštiny a vypracování nové fonemografické abecedy. Zejména zjednodušování znaků mělo opravdu dlouhé trvání. V zásadě probíhalo v letech 1956-1959, ale k úplnému konci došlo až v roce 1964, kdy došlo k vydání úplného seznamu zjednodušených znaků a jeho grafických složek. Celkem bylo zjednodušeno více než 500 nepoužívanějších znaků a grafických složek obsahujících velký počet tahů. (VOCHALA, 1989: 49-50)

Zjednodušení čínského písma mělo jak své kladné stránky, tak i své negativní. Nejen, že přestaly fungovat mnohé grafické složky znaků, ale došlo také ke zvýšení homografie u znaků a v případě některých symbolů dokonce k jejich zastření etymologie. (VOCHALA, 1989: 51)

1.4 Etymologie čínských znaků

Abychom lépe porozuměli terminologii používané v části korpusu architektonických radikálů, je potřeba objasnit některé pojmy týkající se znakových kategorií čínského písma. Ačkoliv to na první pohled tak nevypadá, je možné u znaků najít cestu k samotnému významu díky jeho grafické podobě. Jak už víme z předchozí kapitoly, v mnohých případech to dnes již není tak jednoduché z důvodu reformy písma, přesto častokrát lze najít souvislost s původním významem. Postupně si popíšeme 5 kategorií objevující se v mé analýze.

První kategorií jsou 象形字 xiàngxíngzì, neboli PIKTOGRAMY. „*Piktogramy jsou původně obrázky, které ve zkratce označují konkrétní: např. znaky 人 rén – člověk, zobrazující nakročenou lidskou postavu z profilu; 口 kǒu – ústa; 山 shān – hora, znázorňující tři horské vrcholy a další.*“ (KUČERA, 2005: xiv)

Oproti piktogramům existuje skupina znaků, která se naopak obvykle vztahuje k věcem abstraktním. Tyto znaky nazýváme SYMBOLY, čínsky 指事字 zhǐshìzì. Podle této grafické symboliky se znázorňuje význam daného slova. Příkladem jsou znaky 二 èr – dvě, 上 shàng – nahoře; 中 zhōng – střed; 母 mǔ - matka, složený z determinativu 女 nǚ - žena a přidáním dvou bodových tahů upřesňujeme, že se jedná o kojící ženu, tedy matku. (KUČERA, 2005: xiv)

Početnější širší kategorii znaků tvoří tzv. IDEOGRAMY, neboli 会意字 huìyìzì. „*Také se jim říká naznačující znaky, jsou utvořené složením dvou, popř. několika znaků, které svou vlastní jazykovou referencí naznačují význam slova reprezentovaného složeným znakem. Jako příklad si uvedeme znak 休 xiū, jehož složkami jsou samostatné znaky 人 a 木 s významy člověk a strom, pomocí kterých byl vytvořen nový znak s významem odpočívát.*“ (VOCHALA, 1989: 12) Dalšími příklady jsou znaky 家 jiā, který zobrazuje prase 豕 schované pod střechou 宀 a dává tak celému znaku význam „domov“; nebo další znak 从 cóng složený ze dvou stejných prvků pro člověka a spolu tak vytváří nový znak nesoucí význam „následovat“. (KUČERA, 2005: xiv)

Mohlo by se zdát, že každé slovo má svůj znak, který byl vytvořen jen pro tento význam, ale není tomu tak. V některých případech došlo k tzv. „vypůjčení“ znaku, který již existoval a použil se pro znak nový, kde znění obou znaků bylo podobné či stejné. Hovoříme tedy o kategorii znaků 假借字 jiǎjièzì nazývané VYPŮJČKY. Zde si uvedeme příklady 六 liù

- šest, původně piktogram s významem přístřešek, dnes zapisovaný znakem 庐 lú; znak 七 qī
- sedm, původně symbol řezat, dnes zapisováno znakem 切 qiē, 八 bā - osm, původně symbol rozdělit, dnes zapisováno znakem 分 fēn. (KUČERA, 2005: xv)

Touto formou ovšem docházelo k vytváření homogramů, které následně komplikovaly odlišování jednotlivých znaků a celý písemný systém se tak stal mnohem složitější. Tento problém se řešil připojením jiného znaku právě k výpůjčce, který má naznačovat jeho význam. Tato významová složka znaku se nazývá determinativ neboli klasifikátor, a spolu s druhou složkou zvanou fonetikum odkazující na výslovnost znaku vytváří poslední a zároveň nejpočetnější znakovou kategorii zvanou FONOGRAMY, čínsky 形声字 xíngshēngzì. (VOCHALA, 1989: 13)

V souvislosti s touto skupinou znaků je potřeba objasnit rozdíl mezi pojmy determinativ a radikál, které jsou často v odborné literatuře ztotožňovány. Radikál může tvořit zároveň významovou složku znaku, ovšem v zásadě byl vytvořen pro roztřídění znaků všech znakových kategorií. Naopak determinativ je prvkem výhradně významovým užívaným pouze ve výše jmenovaných fonogramech a ideogramech. „*Souhrnně řečeno, radikál se vyprofiloval jednoduše jako součástka znaku, podle níž je znak řazen ve slovníku, ačkoliv pokud je to možné, kryje se s determinativem. Determinativ přirozeně zůstává ryze etymologickým termínem, a vždy proto nese význam.*“ (ZÁDRAPA, 2009: 75) Mezi fonogramy patří například znaky 妈 mā – matka, kde je použit determinativ 女 nǚ nesoucí význam žena a fonetikum 马 mǎ; 词 cí - znak pro slovo obsahující determinativ 言 yán a fonetikum 司 sī. (KUČERA, 2005: xv)

Poslední šestou skupinou je znaková kategorie TRANSFIGUROVANÉ ZNAKY, čínsky 轉注字 zhuǎnzhùzì. Tato kategorie je prezentována jako přeměna již existujícího znaku ve znak jiný, kdy došlo k náhradě jedné složky novou složkou. Jsou to například znaky 老 lǎo a 考 kǎo. (VOCHALA, 1989: 15-16)

2 VYBRANÉ ARCHITEKTONICKÉ RADIKÁLY Z POHLEDU ČÍNSKÉ ANTROPOLOGIE

Jak napovídá samotný název radikálů, jejich význam se vztahuje k obydlí, domovu a ostatním věcem významově spjatých s architekturou. Jelikož se dále ve své práci věnuji šesti konkrétním radikálům, postupně se podíváme blíže na jejich význam v kultuře Číny, která má jednu z nejdelších tradic.

Ze všeho nejdřív si řekneme, jak vůbec vypadalo obydlí v období pradávnmém a jakými změnami postupně procházelo. „*Ve starých dobách nebyly paláce ani domy. V zimě lidé bydleli ve vyhloubených nebo z nakupené hlíny vytvořených jeskyních, v létě bydleli v hnízdech na stromech. Později geniální předci vytvářeli terasy, stavěli vyhlídky se stromy, paláce a domy s okny a dveřmi.*“ (BÖTTGER, 1984: 99) Tyto nejstarší typy obydlí v jeskyních či jámách se vyskytovaly v období neolitu a vyznačovaly se mělkým a širokým dnem. Ačkoliv by to stěží někdo předpokládal, již v takových obydlích se začala objevovat střecha. Nebyla to ovšem zdaleka klasická střecha, jakou známe v dnešní době, která se staví zásadně na nějakém zděném či dřevěném základě utvářejícím obytné patro, čili je zvednutá nad zem. Naopak úplně původní typy střech se stavěly přímo na zemi, byly podpírány dřevěnými sloupy a pokrývány rákosím či slámou (LINDQVIST, 2010: 267)

Později se začaly stavět pevnější domy, které měly dva typy půdorysu: kulatý a čtyřhranný. Tyto typy kruhových domů se stavěly již za dob vládnutí dynastií Zhou a Han a jejich vstup obvykle směřoval na jih. Domy kulatého tvaru se objevovaly také za dynastie Tang, a to zejména u obyvatel z chudších vrstev. Oproti tomu příslušníci vyšších tříd obývali domy s obdélníkovým tvarem, které stály na terasách utvářených z udusané hlíny. Co se týká výšky domů, bylo zvykem stavět spíše nízké budovy, pomineme-li paláce a jiné věže. V případě, že se jednalo o početnou rodinu, domy se rozšiřovaly, aby se tak mohla udržet celá rodina pohromadě. (BÖTTGER, 1984: 99-100)

Znak střecha se v dobách psaní na věštechné kosti téměř neobjevuje, na bronzových nádobách se dokonce nevyskytuje vůbec. Daleko častěji se znak objevoval za doby Zhou a Han, dnes je velmi často používán jako složenina pro spousty znaků nejrůznějších domů a stavebních prací. (LINDQVIST, 2010: 272)

„*Dům nejnižších vrstev obyvatelstva měl zpravidla pouze jednu místnost o výšce 2,5 – 3m. Vchod ležel uprostřed široké strany, směřující k jihu, a po obou stranách bylo po jednom*

okně. Bohatší měli dům s oddělenou ložnicí. Pro severní Čínu byla charakteristická ložnice s pevně zabudovaným místem na spaní – kchangem. Kchang byl asi 50cm vysoký, z cihel nebo hlíny a byl tak velký, že na něm mohli spát všichni obyvatelé domu.“ (BÖTTGER, 1984: 102) Takto vypadalo běžné obydlí chudých lidí, nebylo tedy zrovna zvykem mít v domě spoustu místností. Zděná postel nazývaná kchang byla využívána nejen v noci na spaní, ale také ve dne jako místo na sezení či děláni domácích úkolů. Také si můžeme povšimnout, že Číňané směřovali všechny vchody na jih, popřípadě na jihozápad a taktéž tomu bylo u jeskyní. Důvodem byla ochrana před severním větrem, na druhou stranu to mělo nevýhodu v neprostupnosti slunečního svitu v letních obdobích. (LINDQVIST, 2010: 292)

Důležitou součástí domů byly také dveře, jejichž podobu velmi jasně naznačoval tradiční znak 門 mén. Jak lze vidět, jedná se o dvoukřídle dveře s pevným rámem a otáčecím mechanismem umístěným ve stěžejích. Také mohly být dveře spojeny čepy s rámem a prahem, a to jak v jeho horní, tak i dolní části. Tato forma dveří byla velmi jednoduchá a působila navíc prakticky. Znaky s tímto prvkem byly velmi výstižné, jako například znak 門 shuān s významem zámek, zavřít. Zde můžeme jasně vidět závoru spojující obě křídla dveří. (LINDQVIST, 2010: 287-289) Mimo to měly dveře i další důležitou funkci v domě: „Dříve, když vesnickou domácnost navštívil neočekávaný host a nebylo kde mu ustlat, vysadilo se prostě jedno křídlo dveří a posloužilo jako lůžko, jen aby netáhlo od země... Proto Mao vydal instrukci, která dlouho platila jako předpis pro dobré chování vojáka: Vždy nasad'te dveře zpět, když odcházíte!“ (LINDQVIST, 2010: 287)

A jak vypadalo čínské město? Taktéž má velmi dlouhou tradici, zmínky o něm jsou už od druhého tisíciletí př. n. l. a pro tamní obyvatele mělo význam jak kulturní, tak správní. Kromě toho má město určitou spojitost s domem, jelikož i v případě města se používal obdélníkový půdorys. (BÖTTGER, 1984: 107) Bezpečnost města byla pro místní lid zaručena díky přesnému plánování: „Město muselo mít obdélníkový tvar o devíti čtverečních li se třemi branami na každé straně zdi. Jako osnova a útek spřádá tkaninu, devět ulic vedlo od západu k východu a devět od severu na jih a rozdělovalo město na jednotlivé čtvrti. Takto vypadalo ideální město,...“ (LINDQVIST, 2010: 281) Důležitou součástí města byla také nějaká hradba či zeď, která taktéž přispívala k větší bezpečnosti měst a jejich užití bylo časté i u jednotlivých domů. Stejnou symbolikou je nám v tomto případě velmi dobře známá Velká čínská zeď. Spojitost lze také najít mezi znaky města a hradby, a to v případě znaku 郭 guō

pro vnější městskou hradbu a hlavní město 京 jīng, kde je zcela zřejmá společná horní část v obou znacích. (LINDQVIST, 2010: 283-284)

3 KORPUS ARCHITEKTONICKÝCH RADIKÁLŮ

3.1 Korpus radikálu 宀 mián, střecha

- 宁 **níng** (*Adj.*) klidný, tichý ■ (*Adv.*) raději – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 丁 dīng
- 宄 **guǐ** (*S.*) zrádce – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 九 jiǔ
- 它 **tā** (*S.*) to, ono – piktogram, znak dříve zobrazoval hada na svém ocase
- 宇 **yǔ** (*S.*) prostor, místnost – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 于 yú
- 守 **shǒu** (*V.*) strážit, chránit – fonogram, ve spodní části je prvek 寸 cùn fonetikem, který představuje palec. Zde ve znaku může mít význam také právo, což by pak značilo význam nějakého právního domu
- 宅 **zhái** (*S.*) sídlo, obydlí, rezidence – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 宅 zhé
- 安 **ān** (*Adj.*) (být) klidný, spokojený ■ (*V.*) instalovat, umístit, zavést – ideogram, struktura znaku zobrazuje ženu 女 pod střechou
- 字 **zì** (*S.*) písmeno, znak, symbol – 1 fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 子 zǐ
2 ideogram, tady představuje dítě 子 v domě 宀 s významem „rodící“
- 完 **wán** (*V.*) skončit ■ (*Adj.*) celý, kompletní – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 元 yuán
- 宋 **sòng** (*S.*) příjmení; název dynastie – fonogram, spodní část znaku je fonetikum dřevo 木 mù
- 宏 **hóng** (*Adj.*) prostorný, rozlehlý – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 宏 gōng
- 牢 **láo** (*S.*) vězení ■ (*Adj.*) být pevný – ideogram, spodní prvek je prvek pro vola 牛 niú, který je schován pod střechou 宀
- 灾 **zāi** (*S.*) kalamita, pohroma – ideogram, znak pomocí prvků oheň 火 hǔo a střechy 宀 mián krásně naznačuje pohromu v domě
- 宝 **bǎo** (*S.*) poklad; drahocennost, vzácnost – ideogram, ve spodní části prvek 玉 yù – nefrit, což symbolizuje nějaké cennosti v domě

- 宗 **zōng** (S.) chrám předků – tento význam nese dle *Grammata Serica Recensa*. Ideogram, dolní část 示 shì zobrazuje znamení, předzvěst nebo oltář. Dnes se spíše užívá ve významu ukázat, oznámit.
- 定 **dìng** (V.) rozhodnout, objednat, stanovit – ideogram, znak zobrazující návrat, vracejícího se 疋 domů 宀
- 宕 **dàng** (Adj.) zpustlý, zpustošený, zhýralý – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 石 dàn
- 宠 **chǒng** (V.) milovat, rozmazlovat, zbožňovat – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 龙 lóng - drak
- 宜 **yí** (Adj.) vlastní – ideogram, samotný znak vyznačuje pamětní desku 且 umístěnou uvnitř domu, což odkazuje na význam „vlastní“
- 审 **shěn** (V.) prověřovat, vyslyšet – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 申 shēn
- 宙 **zhòu** (Adj.) univerzální – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 由 yóu pro ovoce
- 官 **guān** (S.) úředník; orgán – ideogram, znak zobrazuje vládní ústav plný místností zaplněných lidmi 𠂇 pod jednou střešou 宀
- 宛 **wǎn** (Adj.) podobný; točitý – fonogram, celá spodní část znaku je fonetikum 宛 wǎn
- 实 **shí** (Adj.) opravdový, skutečný – ideogram, znak zobrazuje hlavy 头 pod střešou 宀
- 宓 **mì** (Adj.) tichý, klidný – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 宓 bì
- 宣 **xuān** (V.) publikovat, prohlásit – **1** fonogram, spodní část je fonetikum 亘 xuān
2 ideogram, původně tak znak odkazoval na královský palác
- 宦 **huàn** (S.) činitel, úředník – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 臣 chén
- 宥 **yòu** (V.) omluvit, omlouvat, prominout, tolerovat – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 宥 yòu
- 晟 **chéng** (S.) místnost na uskladnění knih – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 成 chéng
- 室 **shì** (S.) pokoj, místnost – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 至 zhì
- 宫 **gōng** (S.) obydlí, palác, chrám – ideogram, znak interpretuje buď dvě místnosti 宀 pod střešou nebo představuje dům se dvěma a okny

- 宪 **xiàn** (S.) zákon, ústava – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 先 xiān
- 客 **kè** (S.) zákazník, host – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 各 gè
- 窕 **tiǎo** - varianta znaku 窈. Fonogram, spodní část znaku je fonetikum 兆 zhào
- 害 **hài** (V.) ubližovat, zavinit potíže – fonogram, ve spodní části znaku jsou prvky 丰 gài, což je fonetikum a prvek ústa 口 kǒu
- 宽 **kuān** (Adj.) (být) široký, shovívavý – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 见 xiàn
- 宦 **yí** (S.) roh – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 臣 yí
- 宸 **chén** (S.) císařský palác – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 辰 chén
- 案 **àn** (S.) případ, proces - fonogram, radikál střecha a prostřední část žena 安 spolu tvoří fonetikum ān, dolní část dřevo 木 odkazuje na význam
- 家 **jiā** (S.) domov; rodina – ideogram, pod střechou v dolní části je piktograf vepře 豕 shǐ, chování vepře je tedy jistým symbolem pro domov
- 宵 **xiāo** (S.) večer – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 肖 xiāo
- 宴 **yàn** (S.) klid, odpočinek – fonogram, celá spodní část znaku je fonetikum 晏 yàn
- 宾 **bīn** (S.) host – fonogram, dolní část obsahuje fonetikum 兵 bīng označující vojáka
- 宰 **zǎi** (V.) zabít, porazit, vládnout – ideogram, pod střechou 宀 jsou ukrytí potetovaní otroci 辛 xīn
- qún**¹ - fonogram, spodní část znaku je fonetikum 君 jūn
- 寇 **kòu** (V.) ukrást ■ (S.) lupič; nepřítel – fonogram, ve spodní části znaku jsou prvky 支 pū a fonetikum 元 yuán
- 寅 **yín** třetí z pozemských větví – původně piktogram, dnes jako cyklický znak fonetická výpůjčka
- 寄 **jì** (V.) poslat, vkládat, svěřovat – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 奇 qí
- 寂 **jì** (Adj.) tichý, osamělý – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 叔 shū
- 宿 **sù, xiǔ, xiù** (V.) nocovat ■ (S.) noc; souhvězdí – ideogram, celý znak naznačuje člověka 亻 jdoucího do postele 百, která je umístěna pod střechou 宀
- 采 **cǎi, cài cài**: (S.) feudální majetek – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 采 cǎi

- 密 **mì** (*Adj.*) tajný, těsný, blízký – fonogram, znak obsahuje prvek 山 hora a fonetikem je prvek prostřední 必 bì
- 寒 **hán** (*Adj.*) studený, mrazivý; chudý – ideogram, znak zobrazující dům zaplněný nějakým materiálem 寒, aby byl chráněn před vodou 冫
- 病 **bìng** (*S.*) noční můra – fonogram, spodní část znaku obsahuje prvky 疒 qiáng a fonetikum 丙 bǐng
- 富 **fù** (*Adj.*) (být) bohatý, majetný – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 畐 fú
- 寔 **shí** (*Adv.*) opravdu, vážně, skutečně – 1 fonogram, spodní část znaku je fonetikum 是 shì
2 také je znak fonetickou výpůjčkou z původního znaku 蛇 nesoucí význam had
- 寓 **yù** (*S.*) sídlo, rezidence ■ (*V.*) osídlit – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum domu plného opic 禺 yù
- 寐 **mèi** (*V.*) spát – fonogram, ve znaku jsou prvky 爿 postel a fonetikum je pravý spodní prvek 未 wèi
- 塞 **sāi, sài, sè** (*V.*) vtlačovat ■ (*S.*) 1 opevnění 2 píšť – fonogram, zde je fonetikum celý vrchní prvek i se střechou 寒 sāi, spodní část 土 tǔ odkazuje na význam
- 寞 **mò** (*Adj.*) osamělý, sám – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 莫 mò
- 寘 **zhì** (*V.*) odložit, odstrčit, odmítnout – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 真 zhēn
- 寢 **qǐn** (*V.*) lehnout si ■ (*S.*) ložnice – fonogram, levá spodní složka je prvek 爿 polovina kmenu stromu a pravá spodní složka znaku je fonetikum 冫 jìn
- 寨 **zhài** (*S.*) hradba, opevnění, pevnost, palisáda – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 木 mù
- 赛 **sài** (*S.*) soutěž, závod - fonogram, zde je fonetikum celý vrchní prvek i se střechou 寒 sāi, spodní část 贝 bèi odkazuje na význam
- 逮 **zǎi, jié** (*Adj.*) rychlý, spěšný, čilý – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 逮 niè
- 寡 **guǎ** (*Adj.*) ojedinelý, nevýrazný – ideogram, znak zobrazující jedince žijícího v domě 宀 s nějakou vzdálenou 刀 osobou 頁
- 察 **chá** (*V.*) pozorovat, sledovat – fonogram, celá spodní část je fonetikum 祭 jì

蜜	mì (S.) med ■ (Adj.) medový – fonogram, zde je fonetikum prostřední prvek znaku 必 bì, spodní prvek je 虫 hmyz
寤	wù (V.) vzbudit se – fonogram, ve spodní části znaku je levý prvek 爿 postel a pravý prvek je fonetikum 吾 wú
寥	liáo (Adj.) sporý, nečetný – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 寥 liáo
寮	liáo (S.) chata, chalupa – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 寮 liáo – výraz používaný zásadně v dialektech
寰	huán (S.) rozlehlá oblast, země – fonogram, spodní prvek znaku je fonetikum 寰 qióng

3.2 Korpus radikálu 冫 tóu, poklička

亡	wáng (V.) umřít; ztratit, prohrát - piktogram, znak zobrazuje zlomený srp
卞	biàn (Adj.) (být) netrpělivý, nedočkavý ■ (S.) příjmení – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 卜 bǔ
六	liù (N.) šest, šestý - fonetická výpůjčka, znak zobrazuje chatu, původně byl znak piktogram zobrazující přístřešek
亢	kàng (Adj.) 1 vysoký 2 nadměrný, extrémní - fonogram, spodní část znaku je fonetikum 几 jī
市	shì (S.) trh, město - fonogram, spodní část znaku je fonetikum 巾 jīn
玄	xuán (Adj.) 1 (být) tajuplný, fantastický 2 (být) temný, hluboký – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 辶 yāo
产	chǎn (V.) 1 rodit, klást vajíčka 2 produkovat, vyrábět – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 厂 hàn
交	jiāo (V.) 1 předat, odevzdat 2 křížit se 3 navazovat - piktogram člověka, který sedí se zkříženýma nohama
亦	yì <i>kniž. (K.)</i> také, rovněž, i - fonetická výpůjčka, z původního znaku 腋
充	chōng (Adj.) plný, dostatečný ■ (V.) dělat ze sebe (něco, někoho) – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 允 yǔn
亥	hài dvanáctiletý pozemský kmen – piktogram, obrázek zobrazující prase

- 亩 **mǔ** (*N*) mu (čínská plošná míra, =1/15 ha) – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 田 tián
- 亨 **hēng** (*Adv.*) hladce, úlisně – ideogram, znak zobrazuje následovníky 了 obětující se u oltáře 亨
- 弃 **qì** (*V.*) *kniž.* zbavit se, zřici se, vzdát se – piktogram, pod radikálem jsou dva prvky, jeden zobrazující dvě ruce 卩 a druhý označuje zřeknutí se dítěte 厶
- 变 **biàn** (*V.*) měnit se, změnit se – fonogram, zde je determinativ spodní prvek s významem ruka 又 a fonetikum horní prvek 亦 yì
- 京 **jīng** (*S.*) hlavní město – piktogram, spodní část znaku může zobrazovat obilnici stojící na vysokých kůlech (dosud běžná stavba v jižní Číně), původně měl znak význam „vysoký“
- 享 **xiǎng** (*V.*) požívat, těšit se (něčemu) – ideogram, znak zobrazuje následovníky 子 obětující se v síni kmenu 亨
- 卒 **zú** (*S.*) voják, sluha, zřízenec – piktogram, znak zobrazuje vojákovu uniformu
- 兗 **yǎn** znak se samostatně nevyskytuje, najdeme ho ve výrazu 兗州 – Yanzhou, město v provincii Shandong. Fonogram, spodní část znaku je fonetikum 兗 xiōng
- 夜 **yè** (*S.*) noc – ideogram, znak zobrazuje lidi 亠 v noci 夕 pod střechou 宀
- 桀 **máng** (*S.*) – paprsek, trám, nosník – fonogram, v tomto znaku je fonetikum část vrchní 亡 wáng
- 氓 **máng, méng** – fonogram, levá část znaku je fonetikum 亡 wáng
- 帝 **dì** (*S.*) mladší bratr – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 束 cì
- 弯 **wān** (*Adj.*) křivý, zahnutý ■ (*V.*) ohnout, zkřivit – fonogram, ve znaku je spodní prvek 弓 úklona a vrchní prvek je fonetikum 亦 yì
- 彦 **yàn** (*Adj.*) krásný, elegantní - fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 厂 hàn
- 亭 **tíng** (*S.*) pavilon, besídka, stánek – fonogram, ve spodní části znaku jsou prvky 口 kǒu, 宀 mi a fonetikum 丁 dīng
- 亮 **liàng** (*Adj.*) (být) jasný, světlý; (být) zvučný, zvonivý – ideogram, znak zobrazuje osobu 儿 dívající se na vysokou budovu 高
- 哀 **āi** (*S.*) smutek, lítost, truchlení – fonogram, ve znaku je prvek 口 kǒu a fonetikum 衣 yī

- 高 **gāo** (*Adj.*) (být) vysoký – piktogram, znak zobrazuje poschod'ovou budovu
- 奕 **yì** (*Adj.*) veliký, ohromný – fonogram, zde je fonetikum vrchní část znaku 亦 yǐ
- 弈 **yì** (*V.*) hrát karty – fonogram, zde je fonetikum vrchní část znaku 亦 yǐ
- 妙 **miào** - varianta znaku 妙. Fonogram, zde je fonetikum pravý prvek znaku 少 shào
- 衰 **shuāi, cuī** (*V.*) váhat, klopýtat, klesat – fonetická výpůjčka, z původního znaku 蓑
- 衷 **zhōng** (*S.*) vnitřní pocity – fonogram, v prostřední části znaku je fonetikum 中 zhōng
- 离 **lí** (*V.*) odjet, odejít ■ (*Pre.*) z, od – ideogram, znak obsahuje prvky 隹 xiōng, nesoucí význam pták a 肉 róu s významem ptáčnice
- 袞 **gǔn** (*S.*) obřadní, majestátní oděv vládce – fonogram, spodní část znaku se skládá z prvků 衣 yī a fonetikum 公 gōng
- 旁 **páng** (*S.*) strana; bok ■ (*Pre.*) vedle, stranou, u – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 方 páng
- 商 **shāng** (*S.*) obchod, obchodní činnost ■ (*V.*) radit se, diskutovat – fonogram, horní část znaku je fonetikum 章 zhāng
- 毫 **háo** (*S.*) **1** jemná srst, chlup **2** mili ■ (*Adv.*) ani v nejmenším (v záporných větách) fonogram, znak obsahuje prvky 口 kǒu, 宀 mi a fonetikum 高 gāo
- 烹 **pēng** (*V.*) vařit, péci, smažit – fonogram, znak obsahuje prvky 灬 hǒu a fonetikum 亨 hēng
- 袞 **zhì** (*S.*) **1** obálka knihy **2** brašna, kabelka – fonogram, znak se skládá z prvků 衣 yī a fonetika 失 shī
- 孰 **shú** (*Pro.*) jaký, který – fonogram, znak obsahuje prvky 丸 wán a fonetikum 享 xiǎng
- 率 **lǜ, shuài** **1** lǜ – (*S.*) koeficient, sazba, míra
2 shuài – (*V.*) vést, velet – piktogram, znak zobrazuje vibrující řetěz 纟 v nějaké konstrukci 亠, 十
- 袤 **mào** znak se samostatně nevyskytuje, najdeme ho ve výrazu 广袤 – ohromný, rozlehlý. Fonogram, znak obsahuje prvky 衣 yī a fonetikum 矛 máo
- 褻 **xiè** (*S.*) spodní oblečení – fonogram, pod radikálem jsou prvky 衣 yī a fonetikum 执 zhí
- 膾 **luán** (*S.*) malý kousek masa – fonogram, zde je fonetikum vrchní část znaku 亦 yǐ

就	jiù (V.) přiblížit, nastoupit, završit ■ (Adv.) již, už, za chvíli – fonogram, znak obsahuje prvky 尤 yóu a fonetikum 京 jīng
裒	póu (V.) 1 sbírat, shromažďovat 2 vytáhnout, vyjmout – fonogram, znak obsahuje prvky 衣 yī a fonetikum 臼 jiù
稟	bǐng, lǐn (V.) podat zprávu, ohlásit; obdržet – fonogram, znak obsahuje prvky 禾 hé a fonetikum 冫 lǐn
壅	yōng (V.) ucpat, zacpat, brzdit – fonogram, znak obsahuje prvky 土 tǔ a fonetikum 雍 yōng
膏	gāo (S.) tuk, sádlo, olej – fonogram, ve znaku je fonetikum 高 gāo
豪	háo (Adj.) odvážný, hrdinský, statečný – fonogram, znak obsahuje prvky 豕 shǐ a fonetikum 高 gāo
袂	xiù (S.) návlek, rukáv – fonogram, znak obsahuje prvky 衣 yī, prvek pro levou ruku 亼 a fonetikum 禾 hé
裹	guǒ (V.) balit, zavinovat, obvazovat – fonogram, znak obsahuje prvky 衣 yī a fonetikum 果 guǒ
褒	bāo (V.) chválit, velebit, doporučit – fonogram, znak obsahuje prvky 衣 yī a fonetikum 保 bǎo
辮	duǒ (V.) číst nahlas, přednášet, recitovat – fonogram, zde je fonetikum celá levá část znaku 亨 hēng
襄	xiāng (V.) pomáhat, asistovat; zvednout – fonogram, znak obsahuje prvky 衣 yī a fonetikum 襄 nāng ²
羸	yíng (V.) zvítězit, vyhrát, dosáhnout vítězství – fonogram, znak obsahuje prvky 貝 bèi a fonetikum 羸 luǒ
羸	léi (Adj.) slabý, hubený - fonogram, znak obsahuje prvky 羊 yáng a fonetikum 羸 luǒ

3.3 Korpus radikálu 广 guǎng, tzv. přístřešek

庀	pǐ (V.) připravovat, připravit, chystat – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 匕 bǐ
邝	kuàng znak nemá žádný význam, užívá se jen jako příjmení – fonogram, zde je fonetikem levý prvek znaku 广 guǎng
庄	zhuāng (S.) vesnice - fonogram, uvnitř znaku je fonetikem prvek 土 tǔ

- 庆 **qìng** (V.) slavit, oslavovat ■ (S.) oslava, slavnost – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 大 dà
- 庑 **wú** varianta znaku 蕪. Fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 无 wú
- 床 **chuáng** (S.) postel ■ M. pro ložní prádlo, přikrývky atd. – ideogram, vnitřní prvek 木 symbolizuje dřevo a dohromady s vrchním prvkem 广 představuje celý znak dřevěnou postel s plátěnou stříškou
- 度 **gǔ** (S.) výkladní skříň – fonogram, vnitřní prvek znaku je fonetikum 支 zhī
- 库 **kù** (S.) skladiště, sklad – ideogram, znak zobrazuje vůz 车 v garáži 广
- 庇 **bì** (V.) chránit, poskytnout ochranu – fonogram, ve vnitřní části znaku se nachází fonetikum 比 bǐ
- 应 **yīng, yìng** yīng: (V.) **1** odpovídat, reagovat **2** musit, je třeba **3** souhlasit; slíbit
yìng: (V.) **1** odpovídat **2** akceptovat, přijímat – původní nezjednodušený znak fonogram s determinativem srdce 心, ten po zjednodušení vypuštěn a fonetikum zkomoleno na „změť tahů“
- 庐 **lú** (S.) chata, bouda – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 户 hù
- 序 **xù** (S.) **1** pořadí, posloupnost **2** úvod – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 予 yǔ
- 庞 **páng** (Adj.) ohromný, četný – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 龙 lóng
- 店 **diàn** (S.) **1** obchod **2** hotel; restaurace – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 占 zhān
- 庙 **miào** (S.) (buddhistický) chrám – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 由 yóu
- 府 **fǔ** (S.) palác, rezidence, úřad – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 付 fù
- 底 **dǐ** (S.) **1** podklad, základ **2** dno **3** pozadí – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 氏 dī
- 庖 **páo** (S.) kuchyň ■ (Adj.) kuchařský, kuchyňský – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 包 bāo
- 庚 **gēng** (S.) **1** sedmý nebeský kmen **2** věk – ideogram, ve vnitřní části znaku jsou prvky 丩 pravá ruka a 人 rén, spolu tak vyjadřují nástroj na sekání, který se nachází uvnitř budovy 广
- 废 **fèi** (V.) vzdát (něco), upustit (od něčeho) ■ (Adj.) nepoužitelný, odpadový, starý – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 发 fā
- 庖 **zhì** (V.) připravit, nachystat – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 寺 sì

- 度 **dù, duó** dù: (S.) **1** stupeň (na stupnici) **2** míra, limit ■ (M) –krát
duó: (V.) posuzovat, hodnotit, soudit – původ nenalezen
- 庭 **tíng** **1** nádvoří **2** soud – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 廷 tíng
- 庥 **xiū** (S.) ochrana, krytí, clona – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 休 xiū
- 庠 **xiáng** (S.) vládní škola ve Staré Číně – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 羊 yáng
- 席 **xí** (S.) **1** rohožka **2** místo, křeslo, mandát **3** tabule, hostina – ideogram, znak prvky látka 巾 a rohož 艹 umístěné uvnitř domu 宀, čímž celý znak odkazuje na tyto věci z domácnosti
- 庸 **bū** význam znaku nezjištěn - fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 甫 fǔ
- 座 **zuò** (S.) **1** sedadlo, místo **2** podstavec ■ M. pro mosty, velké budovy atd. – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 坐 zuò
- 唐 **táng** (S.) jméno dynastie Táng ■ (Adj.) čínský – fonogram, uvnitř znaku jsou prvky 口 ústa a fonetikum 庚 gēng
- 庶 **shù** (Adj.) početný; rozmanitý ■ (S.) množství, početnost – ideogram, ve vnitřní části jsou prvky hrnec 甘 a vařící 灺, poloha pod prvkem 宀 odkazuje na umístění hrnce v domě, což udává význam vařit.
- 庹 **tuǒ** (S.) rozptyl střelné zbraně – ideogram, nahoře zkomolenina znaku 度 měřit, dole prvek s významem sáh
- 庵 **ān** (S.) **1** chata, bouda **2** buddhistický klášter, chrám – fonogram, pod vnějším radikálem 宀 je vevnitř umístěno fonetikum 奄 yǎn
- 頤 **qǐng** význam znaku nezjištěn - fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 顷 qǐng
- 庾 **yǔ** (S.) znak nemá vlastní význam, je využíván jako příjmení – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 與 yǔ
- 庠 **bì** (S.) nízko postavená budova – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 卑 bēi
- 廊 **láng** (S.) chodba, ulička, veranda – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 郎 láng
- 康 **kāng** (S.) klid, pokoj, spokojenost – **1** fonogram, zde je fonetikum prvek 庚 gēng
2 piktogram zobrazující ruce sekající rýži 隶 uvnitř budovy 广
- 鹿 **lù** (S.) jelen – piktogram, znak zobrazuje jelena

- 庸 **yōng** (*Adj.*) **1** obyčejný, všední, prostřední **2** podřadný – piktogram, původně to byl obrázek pro velkou zeď, dnešní způsob výkladu znaku je však nejasný.
- 廋 **sōu** (*V.*) hledat, pátrat, zkoumat – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 叟 sōu
- 廌 **guī** znak se užívá jen jako příjmení – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 鬼 guǐ
- 賡 **gēng** (*V.*) pokračovat – fonogram, znak obsahuje prvky 貝 bèi a fonetikum 庚 gēng
- 廩 **áo** (*S.*) obilnice, sýpka - fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 敖 áo
- 廓 **kuò** (*Adj.*) **1** velký, otevřený **2** prázdný – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 郭 guō
- 廉 **lián** (*Adj.*) **1** čestný, poctivý **2** levný, laciný – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 兼 lián
- 廌 **zhì** (*S.*) jednorožec – piktogram, znak zobrazuje jednorožce
- 廛 **jīn** (*Adj.*) pečlivý, opatrný, pozorný ■ (*S.*) chata, chatrč – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 堇 jīn
- 廛 **yì** význam znaku nezjištěn - fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 異 yì
- 腐 **fǔ** (*V.*) shnít, zkazit se ■ (*Adj.*) shnilý, zkažený – fonogram, zde je determinativem spodní prvek znaku 肉 a fonetikem je vrchní část 府 fǔ
- 廖 **liào** znak se užívá jen jako příjmení – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 廖 liào
- 廛 **chán** (*S.*) trh, tržiště – ideogram, znak zobrazuje vesnickou 里 pǔdu 土 rozdělenou 儿 mezi domy 广
- 廛 **xiè** (*S.*) kancelář – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 解 jiè
- 廛 **lǐn** (*S.*) vládní obilnice, sýpka – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 稟 lǐn
zhè⁵ – fonogram, znak obsahuje prvky 虫 chóng a fonetikum 庶 shù
- 膺 **yīng** (*S.*) hrud', prsa ■ (*V.*) obdržet – fonogram, uvnitř znaku uprostřed je fonetikum 雁 yàn
- 鷹 **yīng** (*S.*) sokol; orel – fonogram, zde je fonetikum vnitřní prvek uprostřed 雁 yàn
yīng⁶ – fonogram, uvnitř znaku uprostřed je fonetikum 雁 yàn

3.4 Korpus radikálu 阂 mén, tzv. dveře

- 阂 **mén** (S.) **1** dveře, brána, vchod **2** obor, odvětví **3** východisko ■ (M.) pro školní předměty, vědní disciplíny, těžké zbraně – piktoqram, znak zobrazuje dveře o dvou křídlech. Znak je zkomoleninou ze znaku 門
- 闩 **shuān** (V.) zavřít (na závoru), zastrčit – ideogram, znak představuje blokované dveře 阂 mříží či pultem 一
- 闪 **shǎn** (S.) záblesk, mihnutí ■ (V.) **1** uskočit, uhnout se **2** zablesknout se, zajiskřit – ideogram, znak zobrazující člověka 人, který se dívá skrz dveře 阂
- 闩 **hàn** (S.) vchod do vesnice – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 干 gàn
- 闭 **bì** (V.) zavírat, uzavírat – fonogram, uvnitř znaku je fonetikem prvek 才 cái
- 问 **wèn** (V.) **1** ptát se, tázat se **2** starat se, věnovat pozornost - fonogram, zde je ve znaku fonetikum vnější prvek 阂 mén a uvnitř je prvek 口 ústa
- 闯 **chuǎng** (V.) vpadnout, vrazit dovnitř – ideogram, uvnitř znaku je zobrazen znak koně 马, s radikálem 阂 má znak význam letícího koně dveřmi
- 闰 **rùn** (Adj.) vložený, vsunutý – ideogram, znak zobrazuje krále 王 ve vratech 阂 pouze v přestupném měsíci
- 闱 **wéi** (S.) vchod do paláce; dveře na dámské toalety – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 韦 wéi
- 闲 **xián** (V.) zahálet, mít volno, nepracovat – ideogram, znak zobrazující dřevo 木 blokující dveře 阂
- 闾 **hóng** (S.) vstup do dráhy ■ (Adj.) velký, veliký – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 宏 gōng
- 间 **jiān, jiàn** jiān: (Pre.) uprostřed, mezi ■ (M.) numerativ pro místnosti, pokoje
jiàn: (V.) oddělit, rozdělit – ideogram, znak zobrazující mezeru mezi dvěma 阂, kterou prochází denní světlo 日
- 闾 **mǐn** **1** varianta znaku 憫 **2** znak užíván jako příjmení – fonogram, zde je determinativem prvek vnitřní 文 a fonetikem prvek vnější 阂 mén
- 闾 **kāng** znak se samostatně nevyskytuje, najdeme ho ve znaku 闾闾 – město Kānglǎng. Fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 亢 kàng
- 闷 **mēn, mèn** mēn: (Adj.) (být) dusný ■ (V.) (neprostupně) zakrýt

- mèn: (*Adj.*) (být) rozmrzelý, skleslý, sklíčený – fonogram, zde je determinativ vnitřní prvek 心 srdce a fonetikum vnější prvek 门 mén
- 闸 **zhá** (*S.*) stavidlo, propust – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 甲 jiǎ
- 闹 **nào** (*Adj.*) (být) hlučný, (někde) hlučno ■ (*V.*) **1** hlučet, rámusit **2** mít potíže, trpět (něčím) **3** konat, dělat, vyvádět – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 市 shì
- 闺 **guī** (*S.*) dívčí pokoj – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 圭 guī
- 闻 **wén** (*V.*) **1** (kniž.) slyšet **2** číchat, přivonět, cítit – ideogram, znak zobrazuje ucho 耳 přiložené na dveřích 门
- 闼 **dá, tà** (*S.*) dveře od pokoje – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 达 dá
- 闽 **mǐn** znak je zkráceným výrazem pro Fujian 福建 – fonogram, zde je determinativem prvek 虫 chóng a fonetikem vnější prvek 门 mén
- 闾 **lú** (*S.*) vchod do vesnice, vesnice – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 吕 lǚ
- 闾 **kǎi** (*V.*) **1** uvolnit, uvolnit se, rozvázat **2** otevřít, odhalit – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 岂 kǎi
- 阀 **fá** (*S.*) mocná, vlivná skupina – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 伐 fá
- 阁 **gé** (*S.*) pavilon, konferenční síň – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 各 gè
zhèng³ (*V.*) zápasit, bojovat, rvát se, soutěžit – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 争 zhèng
- 阂 **hé** (*V.*) bránit, zamezit, ucpat – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 亥 hài
- 闾 **kǔn** (*S.*) **1** práh **2** dámský byt – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 困 kùn
chuài⁴ – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 坐 zuò
- 阄 **jiū** (*S.*) losy (tahané v loterii) – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 龟 guī
- 言 **yán** (*Adj.*) uctivý, zdvořilý ■ (*V.*) mluvit pomalu – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 言 yán
- 阅 **yuè** (*V.*) **1** (kniž.) číst **2** přehlížet; vykonat přehlídku – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 兑 yuè
- 闾 **liáng** znak se samostatně nevyskytuje, najdeme ho ve znaku 闾闾 – město Kanglang. Fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 良 liáng.

- 閣 **shé** znak se používá v buddhistické transkripci – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 者 zhě
- 國 **yù** (S.) trám – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 或 yù
- 庵 **yān** (V.) kastrovat, vyklestit ■ (S.) eunuch – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 奄 yān
- 闕 **chāng** (S.) vchod do nebe; vchod do paláce – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 昌 chāng
- 閱 **xì** (V.) hádat se, dohadovat se, přít se – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 兒 ér
- 閔 **wén** wen xiang; provincie Henan – fonogram, zde je determinativem vnitřní prvek 受 shuò a fonetikem je prvek vnější 阝 mén
- 昏 **hūn** (S.) vrátný, strážný - fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 昏 hūn
- 閤 **yán** (S.) **1** vchod, brána do vesnice **2** znak užíván jako čínské příjmení – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 邑 xiàn
- 闕 **è, yān, yù** (V.) blokovat, zatarasit, zabránit – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 於 yú
- 闡 **chǎn** (V.) vysvětlovat, objasňovat, vykládat – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 單 dān
- 闌 **lán** (S.) **1** zahrada, ohrada **2** plot, zábradlí – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 柬 jiǎn
- 眞 **qū** (Adj.) tichý, klidný ■ (V.) žít sám – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 昊 jú
- 闕 **huì** (S.) vstup do obchodu, na trh – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 貴 guǐ
- 闊 **kuò** (Adj.) **1** (být) široký, rozlehlý **2** (být) přepychový, elegantní – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 活 huó
- 闕 **què** (S.) **1** část, úsek písničky **2** závěr – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 葵 guǐ
- 闔 **hé** (S.) dveře, vchod (V.) zavřít, zavírat, uzavřít – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 盍 hé
- 眞 **tián** (Adj.) (být) plný (čeho, něčeho) ■ místo v provincii Xīnjiāng – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 真 zhēn
- 闔 **dá** (S.) dveře nebo okno ve vrchním patře – fonogram, čtení fonetika neznámá

阙 **què** (*S.*) nedostatek, deficit ■ (*Adj.*) zřídový, omezený - varianta znaku 缺. Fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 缺 jué

闾 **kàn** (*V.*) mihnout se, pohlédnout – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 敢 gǎn

闾 **huán** (*S.*) zed' kolem tržiště – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 寰 qióng

3.5 Korpus radikálu 穴 xué, tzv. jeskyně

穴 **xué** (*S.*) jeskyně, dutina, prohloubenina, jáma – piktogram, znak zobrazuje jeskynní domov

窆 **wā** (*V.*) vykopat, dloubat, vrtat – fonogram, pod radikálem 穴 xué je fonetikum 乙 yǐ

穷 **qióng** (*Adj.*) (být) chudý, nuzný, vyčerpaný – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 力 lì

究 **jiū** (*V.*) pečlivě studovat, jít do hloubky – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 九 jiǔ

空 **kōng, kòng** (*Adj.*) (být) prázdný, dutý – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 工 gōng

帘 **lián** (*S.*) záclona, závěs – znak je také varianta znaku 簾. Fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 巾 jīn

窆 **xī** znak se samostatně nevyskytuje, najdeme ho například ve výrazu 窆窆 zhūnxī – pohřbit, pochovat. Fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 夕 xī

穹 **qióng** (*S.*) sklep, klenba – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 弓 gōng

突 **tū** (*V.*) vrhnout se vpřed ■ (*Adv.*) náhle – ideogram, znak zobrazuje psa 犬, jak utíká ze své nory 穴

窆 **zhūn** (*Adj.*) **1** obtížný, těžký, náročný **2** lakomý, skoupý – piktogram, znak zobrazující klíčící sazenici 屮 ze země 一

窃 **qiè** (*V.*) krást (*Adv.*) pokradmu, potají – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 切 qiè

穿 **chuān** (*V.*) oblékat, obouvat, nosit; prorážet – ideogram, znak zobrazuje utváření nějakého otvoru 穴 pomocí zubů 牙

窆 **biǎn** – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 乏 fá

窆 **qiào** (*S.*) otvor, díra – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 巧 qiǎo

眇	yǎo (<i>S.</i>) propadlé oči – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 目 mù
窄	zhǎi (<i>Adj.</i>) (být) úzký – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 乍 zhà
窟	wā (<i>S.</i>) jáma, díra, otvor, šachta – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 瓜 guā
容	róng (<i>V.</i>) prominout, tolerovat, dovolit - fonogram, spodní část znaku je fonetikum 宀 yǎn
窈	jiào (<i>S.</i>) sklep, šachta – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 卯 yǎo
窵	diào (<i>Adj.</i>) hluboký, zabraný, vzdálený, odlehlý – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 鸟 niǎo
窈	yǎo, yào (<i>Adj.</i>) hluboký, tichý, elegantní – varianta znaku 杳 yǎo. Fonogram, spodní část znaku je fonetikum 幼 yào
窒	zhì, dié (<i>V.</i>) zahradit, blokovat – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 至 zhì
窈	tiǎo (<i>Adj.</i>) tichý, poklidný, samotářský – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 兆 zhào
窑	yáo (<i>S.</i>) vypalovací pec, sušárna – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 缶 fǒu
	dòu⁷ - znak se samostatně nevyskytuje, najdeme ho ve výrazu Xīdòu – místo v provincii Guǎngxī. Fonogram, spodní část znaku je fonetikum 豆 dòu
窸	cuàn (<i>V.</i>) lézt, prolézat, vniknout – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 串 chuàn
窠	wō (<i>S.</i>) hnízdo, doupě, nora ■ (<i>M</i>) pro živočichy tvořící hnízdo – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 冎 wāi
窖	jiào (<i>S.</i>) sklep, šachta ■ (<i>V.</i>) skladovat, uložit něco do sklepa – fonogram, spodní část znaku je fonetikum 告 gào
窗	chuāng (<i>S.</i>) okno – piktogram, horní část znaku obsahuje jeskyni 穴, dolní prvek 囱 zobrazuje okno či nějaký průhled, který není zcela zaplněný a umožňuje tak proudit vzduch i pronikat světlo
窘	jiǒng (<i>Adj.</i>) (být) nuzný, bědný, v rozpacích – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 君 jūn
窺	kuī (<i>V.</i>) kradmo pozorovat – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 規 guī
窠	dòu (<i>S.</i>) díra, jáma, dutina – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 賣 mài

窠	kē (S.) hnízdo, doupě, nora - fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 果 guǒ
窳	sū (V.) vyběhnout, vyřítit se z doupěte – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 卒 zú
窟	kū (S.) dutina, díra, doupě – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 屈 qū
窬	yú (S.) díra do zdi – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 俞 yú
窞	xūn, yì (S.) sklep; dno – fonogram, ve spodní části znaku je fonetikum 音 yīn
窠	jù, lóu (Adj.) chudý, nuzný, bídný, prostý – fonogram, dole je fonetikum 娄 lóu
窞	yǔ (Adj.) zlý, špatný; ošklivý; slabý – fonogram, dole je fonetikum 庻 yǔ
窞	xī (S.) rušivé zvuky - fonogram, dole je fonetikum 悉 xī
窿	lóng (S.) díra, jáma, dutina - fonogram, dole je fonetikum 隆 lóng
窞	kuǎn (S.) trhlina, prasklina, dutina - fonogram, dole je fonetikum 款 kuǎn

3.6 Korpus radikálu 囗 wéi, tzv. ohrada

- **líng** (stejný jako znak 零) (N.) nula – není čínský znak, ale zkomolená arabská číslice 0
- 囗 **qiú** (S.) vězeň, trestanec, odsouzený – ideogram, znak zobrazuje člověka 人, který je uvězněný 囗
- 四 **sì** (N.) čtyři - fonetická výpůjčka, původně byl zobrazován jako 4 vodorovné znaky, později převzal podobu velmi podobně znějícího znaku s významem „dýchat“
- 囗 **tuán** (S.) skupina, společnost, organizace - fonogram, vnitřní část znaku je fonetikum 寸 cùn
- 囗 **tuán** (S.) skupina, společnost, organizace ■ (Adj.) kruhový, kruhovitý, kulatý - fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 才 cái
- 囗 **yīn** (Pre.) kvůli, v důsledku, pro – piktogram, znak zobrazuje člověka 人 ležícího na rohožce 囗
- 回 **huí** (V.) vracet, vrátit se; otočit se ■ (M) pro slovesné děje – symbol, znak značí směr pohybu; otáčení

- 囟 **xùn** *anat. (S.)* fontanela, lupínek – piktogram, znak zobrazuje vršek hlavy, lebku s mozkem uvnitř
- 囡 **nān** *(S.)* **1** dcera **2** dítě – původ nezjištěn
- 囪 **jiǎn** *(S.)* dítě, děťátko - fonogram, vnitřní část znaku zobrazuje fonetikum 子 zǐ
- 囪 **cōng** *(S.)* **1** okno **2** komín – piktogram, znak zobrazuje okno 凵 s mřížemi 夂
- 园 **yuán** *(S.)* zahrada, park – fonogram, vnitřní část znaku zobrazuje fonetikum 元 yuán
- 园 **kāng** *(V.)* ukrýt, uschovat – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 亢 kàng
- 围 **wéi** *(V.)* obkličít, ohradit ■ *(Adv.)* okolo, kolem dokola – fonogram, vnitřní část znaku je fonetikum 韦 wéi
- 困 **kùn** *(Adj.)* (být) tísněný; souzený; ospalý – fonogram, vnitřní část znaku je fonetikum 木 mù
- 囤 **dùn, tún** *(V.)* dělat si zásoby, zásobit se – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 屯 tún
- 囨 **é** *(S.)* lákadlo, vějička – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 化 huà
- 囩 **lún** *(Adj.)* celý, úplný, celistvý – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 仑 lún
- 囪 **hú** *(Adj.)* celý, celistvý, celkový – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 勿 wù
- 国 **guó** *(S.)* stát, země – ideogram, uvnitř znaku je determinativem prvek pro nefrit 玉
- 固 **gù** *(Adj.)* pevný, tvrdý ■ *(Adv.)* rozhodně; opravdu – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 古 gǔ
- 困 **qūn** *(S.)* obilnice, sýpka – původ nezjištěn
- 囹 **líng** znak se samostatně nevyskytuje, najdeme ho ve výrazu 囹圄 – vězení. Fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 令 líng
- 图 **tú** *(S.)* obraz, vyobrazení, plán, mapa *(V.)* usilovat (o něco) – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 冬 dōng
- 囿 **yòu** *(V.)* parkovat; omezovat, být omezen – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 有 yòu
- 圃 **pǔ** *(S.)* zahrada, sad - fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 甫 pǔ
- 圉 **yǔ** *(S.)* vězení, žalář, kriminál - fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 吾 yǔ
- 豕 **hùn** *(S.)* chlív, chlívěk – ideogram, znak zobrazuje ohradu 凵 pro prasata 豕

- 圓 **yuán** (S.) **1** kruh **2** yuan (jednotka čínské měny) ■ (Adj.) (být) kulatý; důkladný – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 員 yuán
- 圈 **juān, juàn, quán** (V.) zavřít do ohrady – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 卷 juàn
- 圖 **chuí** (S.) jméno hory – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 崇 zhuān
- 音 **sè** (Adj.) lakomý, šetrný, spořivý – piktogram, znak zobrazuje zrna či obilí, které je již připraveno ke sklizni
- 圍 **yǔ** (S.) vězení; hranice, pohraničí – ideogram, znak zobrazuje někoho stísněného □ v poutech 幸
- 園 **qīng** (S.) odpočívárna, klubovna – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 青 qīng
- luán**⁸ (Adj.) celý, kompletní – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 栾 luán
- 園 **yuán, huán** (S.) kruh, kružnice, kolo – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 園 qióng
- yóu**⁹ – fonogram, uvnitř znaku je fonetikum 繇 yóu

Při sestavování korpusu jsem postupovala následujícím způsobem: zvolila jsem šest architektonických radikálů, sepsala jsem zjednodušené znaky umístěné pod každým radikálem ve slovníku *Xiandai hanyu cidian – Slovník moderní čínštiny*, kde je uvedena grafická podoba znaku a také jeho výslovnost. Poté jsem uvedla český význam znaku a zařadila jsem jej do znakové kategorie. Nakonec jsem rozebrala jednotlivé prvky ve znaku. Korpus začíná skupinou znaků s radikálem 宀 střecha, který má největší počet znaků a končí souborem s radikálem 囗 ohrada s nejmenším počtem znaků. Znaky jsou řazeny od nejmenšího počtu tahů k největšímu. Pro lepší přehlednost uvádím v korpusu také slovní druhy.

4 ANALÝZA ARCHITEKTONICKÝCH RADIKÁLŮ

4.1 Problematické znaky u sledovaných radikálů

Při zpracovávání korpusu architektonických radikálů jsem při určení etymologie narazila na šest problematických znaků. Jelikož bylo mým úkolem pracovat pouze se zjednodušenými znaky, bylo někdy obtížné dojít ke konečnému závěru. V některých případech sice znakovou kategorii znám, ale nepodařilo se mi zjistit čtení jeho fonetika. Z celkového počtu 321 zkoumaných znaků jsem tedy musela z analýzy 6 znaků vyřadit, což odpovídá 1,87%. Následuje seznam komplikovaných znaků s odůvodněním, proč nejsou dané znaky zahrnuty v konečné analýze.

- 闑 **dá** (S.) dveře nebo okno ve vrchním patře - výslovnost fonetika neznámá
- 应 **yīng, yìng** (V.) odpovídat, reagovat – znak nepatří do žádné z šesti kategorií
- 度 **dù, duó** (S.) 1 stupeň (na stupnici) 2 míra, limit - původ nezjištěn
- 〇 **líng** – (N.) nula - uvedeno ve *Xiandai hanyu cidian – Slovník moderní čínštiny*, ale nejedná se o znak
- 囡 **nān** (S.) dcera; dítě – původ nezjištěn
- 困 **qūn** (S.) obilnice, sýpka - původ nezjištěn

4.2 Grafická struktura znaků s architektonickými radikály

4.2.1 Znakové kategorie

Jak už bylo řečeno v úvodní problematice o znacích, existuje dnes několik znakových kategorií z pohledu etymologického vývoje. Z korpusu jednotlivých architektonických radikálů je na první pohled patrné, že největší zastoupení má zde kategorie fonogramů, a za nimi následuje skupina ideogramů. Konkrétní počty znakových kategorií u jednotlivých radikálů najdeme v následující tabulce.

Tabulka 1 - znakové kategorie

	Radikál 宀	Radikál 勹	Radikál 冫	Radikál 冂	Radikál 宀	Radikál 口	Celkem
Fonogramy	55	43	45	45	37	24	249
Ideogramy	15	5	7	7	2	4	40
Piktogramy	1	8	3	1	3	4	20
Symboly	0	0	0	0	0	1	1
Celkem znaků	72	59	57	54	42	37	321

4.2.2 Pozice radikálu ve znacích

Ačkoliv jsem ve své práci sledovala celkem šest různých architektonických radikálů, jejich postavení ve znacích není nikterak rozmanité. Nejčastěji se všechny radikály vyskytují v horní části znaku nebo tvoří dané radikály vnější část celého znaku. Pouze v šesti případech se radikály nachází v jiných částech znaku. Pro lepší přehled u jednotlivých radikálů opět použijeme tabulky.

Tabulka 2 - pozice radikálu 宀

Pozice radikálu 宀	Počet	Procenta
Horní	72	100%
Ostatní	0	0%

Tabulka 3 - pozice radikálu 勹

Pozice radikálu 勹	Počet	Procenta
Horní	54	91,53%
Ostatní	5	8,47%

Tabulka 4 - pozice radikálu 冫

Pozice radikálu 冫	Počet	Procenta
Vnější	54	98,18%
Ostatní	1	1,82%

Tabulka 5 - pozice radikálu 冂

Pozice radikálu 冂	Počet	Procenta
Vnější	53	100%
Ostatní	0	0%

Tabulka 6 - pozice radikálu 宀

Pozice radikálu 宀	Počet	Procenta
Horní	42	100%
Ostatní	0	0%

Tabulka 7 - pozice radikálu 口

Pozice radikálu 口	Počet	Procenta
Vnější	33	97,06%
Ostatní	1	2,94%

4.3 Význam znaku a jeho souvislost s radikálem

Každý determinativ sám o sobě odkazuje na význam celého znaku, který by nám měl pomáhat se zařazením znaku do dané kategorie a jeho překladem. Do jaké míry to však souvisí s radikálem? Při mé studii jsem zjistila, že v tomto smyslu není radikál až tak vhodný pomocník. V následující tabulce si ukážeme, v kolika případech se význam znaku vztahuje k významu architektonického radikálu.

Tabulka 8 - souvislost významu znaku s jeho radikálem

	Počet znaků významově spjatých s radikálem	Celkový počet	Procenta
Radikál 宀	16	72	22,22%
Radikál 宀	10	59	16,95%
Radikál 宀	22	57	38,60%
Radikál 冂	21	56	37,50%
Radikál 宀	22	42	52,38%
Radikál 口	14	38	36,84%

Z tabulky vyplývá, že vztah mezi radikálem a významem samotného znaku je většinou vzdálený, čímž se nám vylučuje tvrzení o jejich významové podobnosti. V této analýze vybraných architektonických radikálů vykazuje nejmenší shodnost radikál 宀 tóu s významem poklička. Ačkoliv měl tento radikál druhou nejpočetnější skupinu znaků, 16,95% znaků významově souvisejících s architekturou je velmi málo. Naopak radikál 穴 xué se se svými znaky nejvíce shoduje s vlastním významem jeskyně, více než polovina znaků odkazuje svým významem k jeskyni či nějakému obydlí v podloubí, dutině atd. Stručně si zhodnotíme jednotlivé radikály.

V případě radikálu 宀 mián se objevují významově spjaté znaky z oblasti budov, obydlí, místností atd. Pro budovy a obydlí jsou to znaky 宅 zhái – obydlí, 宗 zōng - chrám předků, 宫 gōng – palác, 家 jiā – domov, 寮 liáo – chata, 牢 láo – vězení, 寓 yù – rezidence, 宸 chén – císařský palác a 塞 sāi - opevnění. Znaky odkazující na místnosti jsou následující: 宇 yǔ – místnost, 晟 chéng – místnost na uskladnění knih, 室 shì – pokoj, 寝 qǐn - ložnice. Ostatní znaky sémanticky příbuzné jsou různorodé: adjektiva 宛 wǎn – točitý a 宏 hóng – prostorný a také znak pro hradbu či opevnění 寨 zhài. V celém korpusu je velká spousta substantiv, která nemají s radikálem nic společného, naopak jsem zde našla skupinu znaků vztahující se k zákonodárné činnosti, např. 宪 xiàn – zákon, 案 àn – proces, 官 guān – orgán; úředník. Mezi adjektivy se pak objevuje několik znaků s významem klidný - 宓 mì, 安 ān, 宁 níng a 寂 jì.

S radikálem 亠 tóu označující víko a užívající se ve významu „být nahoře či na vrcholu“ se setkáme se znaky popisujícími nějaké místo, město, budovu či jiný architektonický prvek. Jsou to konkrétně znaky 市 shì – trh či město, 京 jīng – hlavní město, 桀 jié – trám, 亭 tíng – pavilon, 旁 páng – bok a 商 shāng – obchod. Také se v této skupině znaků objevují adjektiva spojená s významem radikálu, a to týkající se velikosti: 亢 kàng – nadměrný, 奕 yì – veliký, 高 gāo – vysoký. Posledním znakem souvisejícím s významem radikálu je 亩 mǔ – znak pro čínskou plošnou míru mu. Mezi ostatními znaky s tímto radikálem bez vzájemného vztahu je spousta adjektiv popisující různé vlastnosti: 充 chōng – dostatečný, 弯 wān – křivý, 彦 yàn – krásný, 亮 liàng – světlý, 豪 háo – odvážný atd. Také jsou zde 3 znaky s významem oblečení: 袞 gǔn – obřadní oděv vládce, 褻 xiè – spodní oblečení, 褻 xiù – návlek.

Jelikož radikál 阂 mén představuje dveře či vrata, jeho korpus obsahuje svým významem příbuzné znaky nejčastěji z oblasti dveří, vchodů, vstupů a následně také místností. Pro dveře je používán jak znak samotného radikálu 阂 mén, tak pár dalších jako 闕 dá a 闕 dá. Slovní zásobu si také můžeme obohatit různými názvy pro vchody: vchod do vesnice - 阂 hàn, vchod do paláce - 阂 wéi, vchod do vesnice - 阂 lú nebo vchod do obchodu - 阂 huì. Najdeme zde také dva výrazy pro dámský pokoj či byt: 阂 guī, 阂 kǔn. S architektonickým významem se pojí také znaky pro pavilon 阂 gé, trám 阂 yù, ohrada 阂 lán a zeď kolem tržiště 阂 huán. Další významy znaků jsou již zcela bez nějakého spojení s architektonickými prvky. Mezi adjektivy lze najít spojitost ve významu popisující nálady či povahový rys, např. 阂 mèn – sklíčený, 阂 qù – tichý, 阂 nào – hlučný či 阂 yín – uctívý.

Následující radikál 广 guǎng nese význam přístřešku, proto se v jeho zkoumané skupině znaků vyskytují často výrazy různých budov, menších místností či jiného prostoru a další jiné architektonické prvky. Pro budovy jsou to zejména znaky 庐 lú – chata, 店 diàn – obchod, 庙 miào – chrám, 府 fǔ – palác, 庵 ān – chata, 庠 bì – nízká budova, 库 kù – skladiště a další. Z místností zde máme znaky následující: 廊 láng – chodba, 廛 chán – trh, 廨 xiè – kancelář, 庖 páo – kuchyň, 廩 áo – obilnice, 廪 lǐn – vládní obilnice. K obydlí se také vztahují znaky 庄 zhuāng – vesnice, 床 chuáng – postel, 度 guǐ – výkladní skříň, 底 dǐ – základ, 席 xié – clona, 席 xí – rohožka, 座 zuò – sedadlo.

U radikálu 穴 xué s významem jeskyně najdeme spoustu výrazů pro tato místa či jiné díry a prohloubeniny: 窍 qiào – díra, 窠 wā - jáma, 窝 wō – doupě, 窠 dòu – díra, 窠 kē – doupě, 窟 kū – dutina, 窿 lóng – jáma, 窠 kuān – trhlina. Kromě všeobecného výrazu pro díru najdeme také dva specifické výrazy: díra do zdi 窠 yú a okno 窠 chuāng. Jsou zde také tři znaky pro sklep: 窠 jiào, 窠 qióng a 窠 jiào. Kromě toho máme v souboru znaků i dvě slovesa významově spjatá s radikálem, a to 窠 wā – vykopat, 窠 sū – vyběhnout z doupěte. Mezi adjektivy najdeme spojitost u znaků s významem hluboký - 窠 diào a 窠 yǎo. A nakonec tři substantiva, propadlé oči 窠 yǎo, záclona 窠 lián a vypalovací pec 窠 yáo.

U posledního radikálu 匚 wéi nesoucí význam ohrada je většina sémanticky příbuzných znaků ve smyslu nějaké konkrétní budovy či zahrady. Z budov jsou to dokonce

3 znaky pro vězení: 囹 líng, 圜 yǔ, 圜 yǔ. Dále jsou to také znaky pro obilnici - 囿 qūn, chlívek 囿 hùn a odpočívárnu 圃 qīng. Samozřejmě zde máme také 2 výrazy pro zahradu - 园 yuán a 圃 pǔ. Z ostatních substantiv se pojí svým významem také znaky 囿 cōng – okno a 图 tú – obraz. Také dvě adjektiva jsou ve spojitosti s architektonickými prvky, a to ve významu kulatý, kruhový - 圆 yuán a 团 tuán. A v neposlední řadě jsou zde v zastoupení i dvě slovesa: 圈 juān – zavřít do ohrady a 围 wéi – ohradit, obklíčit.

4.4 Fonetická stránka znaků s architektonickými radikály

V této kapitole se budeme věnovat jen jedné znakové kategorii z výše uvedených, a to konkrétně kategorii fonogramů. Na začátek je třeba uvést procentuální zastoupení fonogramů u zkoumaných znaků jednotlivých architektonických radikálů. Pokud jsem během mé studie narazila a více možností znakových kategorií, v analýze pak počítám vždy přednostně jako fonogram.

Tabulka 9 - procentuální zastoupení fonogramů u zkoumaných znaků architektonických radikálů

	Počet fonogramů	Celkový počet znaků	Poměr fonogramů v procentech
Radikál 宀	55	72	76,38%
Radikál 宀	43	59	72,88%
Radikál 宀	45	57	78,95%
Radikál 冂	45	54	83,33%
Radikál 宀	37	42	88,10%
Radikál 口	24	37	64,86%
Celkem	249	321	77,57%

Z tabulky jasně vyplývá, že ve většině zkoumaných znaků obsahujících architektonický radikál je asi 77,57% znaků fonogramů.

V následující analýze se zaměřím na zkoumání výslovnosti použitého fonetika ve fonogramu a jeho výsledným čtením, a to jednotlivě u každé skupiny radikálu.

Pro přehlednost jsem použila následující zkratky: IFT - shodnost iniciály, finály a tónu; IF - shodnost iniciály a finály; IT - shodnost iniciály a tónu; FT - shodnost finály a tónu; I - shodnost iniciály; F - shodnost finály; T - shodnost tónu; O - odlišná iniciála, finála i tón.

Tabulka 10 - srovnání fonetik z celkového počtu 55 fonogramů s radikálem 宀

	IFT	IF	IT	FT	I	F	T	O
Počet	14	11	3	7	1	7	5	7
Procenta	25,45%	20,00%	5,45%	12,73%	1,82%	12,73%	9,09%	12,73%

Tabulka 11 - srovnání fonetik z celkového počtu 43 fonogramů s radikálem 宀

	IFT	IF	IT	FT	I	F	T	O
Počet	6	4	0	5	4	5	5	14
Procenta	13,95%	9,30%	0,00%	11,63%	9,30%	11,63%	11,63%	31,82%

Tabulka 12 - srovnání fonetik z celkového počtu 45 fonogramů s radikálem 宀

	IFT	IF	IT	FT	I	F	T	O
Počet	16	5	0	5	5	6	3	5
Procenta	35,56%	11,11%	0,00%	11,11%	11,11%	13,33%	6,67%	11,11%

Tabulka 13 - srovnání fonetik z celkového počtu 45 fonogramů s radikálem 宀

	IFT	IF	IT	FT	I	F	T	O
Počet	13	6	1	2	3	10	4	6
Procenta	28,89%	13,33%	2,22%	4,44%	6,67%	22,22%	8,89%	13,33%

Tabulka 14 - srovnání fonetik z celkového počtu 37 fonogramů s radikálem 宀

	IFT	IF	IT	FT	I	F	T	O
Počet	12	2	1	3	2	3	4	10
Procenta	32,43%	5,71%	2,86%	8,57%	5,71%	8,57%	11,43%	25,71%

Tabulka 15 - srovnání fonetik z celkového počtu 24 fonogramů s radikálem 口

	IFT	IF	IT	FT	I	F	T	O
Počet	13	2	0	0	0	1	5	3
Procenta	54,17%	8,33%	0,00%	0,00%	0,00%	4,17%	20,83%	12,50%

Opět je z výzkumu patrný zcela jednoznačný výsledek, kdy se použité fonetikum ve fonogramu nejčastěji shoduje v iniciále, finále i tónu s konečnou výslovností daného znaku. Pouze v případě souboru znaků u radikálu ㄣ tóu toto tvrzení neplatí. Konečná výslovnost znaku s jeho fonetikem je ve většině případů zcela rozdílná jak v iniciále, tak ve finále i v tónu.

Naopak nejméně frekventovaná shoda výslovnosti fonetika a fonogramu se projevila v případě iniciály a tónu. Tato skutečnost se vyskytuje u fonogramů s radikály ㄣ tóu, ㄚ mén a ㄍ guǎng a ㄨé xué. U souboru fonogramů radikálu ㄣ mián je nejmenší shoda ve výslovnosti v iniciále. V případě radikálu 口 wéi jsou výsledky komplikovanější, je zde naprostá neshoda ve výslovnosti fonetika a fonogramu hned ve 3 případech - v iniciále a tónu; finále a tónu a samotné iniciále.

Shodnost iniciály a finály ve fonogramech byla druhá nejčastější u znaků s radikálem ㄣ mián. Následně pak třetí nejčastější shodu tvořila shoda u zkoumaných fonogramů s radikály ㄚ mén a ㄍ guǎng. Ve dvou případech se objevila tato shoda u radikálu 口 wéi a v případech ㄣ tóu a ㄨé xué je shodnost méně než 10%.

I v případě shodnosti finály a tónu s fonogramem by se dalo říct, že se vyskytuje ve větším měřítku, konkrétně u zkoumaných souborů radikálů ㄣ mián, ㄣ tóu, ㄍ guǎng a ㄨé xué. U radikálů ㄚ mén je shoda nižší než 5% a u radikálu 口 wéi je dokonce výskyt nulový.

Při zkoumání shody čtení v iniciále a tónu vidíme ve všech zkoumaných souborech zastoupení menší než 6%. A v případě neúplné shodnosti iniciály, finály a tónu je výskyt tohoto jevu v rozmezí 11-30%, což je jev individuální u každé skupiny znaků. Stejně tak tomu je v případech shody jen v iniciále, ve finále a samotném tónu.

ZÁVĚR

Čínština, a zejména její psaná forma, je nesmírně bohatý asijský jazyk. Díky tomuto existuje nespočet možností v oblasti zkoumání čínského písma. Pro svůj výzkum architektonických radikálů jsem použila výhradně znaky zjednodušené, což mi v šesti případech z celkového počtu 327 znaků způsobilo velké potíže u dohledání jejich etymologie. Tyto potíže byly zapříčiněny používáním tradiční formy znaků po dlouhá staletí a nedostatečnou zásobou znaků ve zjednodušeném tvaru.

V analytické části jsem se konkrétně věnovala třem oblastem zkoumání znaků, z nichž první byla grafická struktura. Zde jsem provedla rozdělení znaků do šesti základních kategorií. Bohužel jsem ale nenašla žádný vhodný příklad znaku pro šestou kategorii. Nejobsáhlejší kategorií byly fonogramy, kam patřilo 77,57% mnou zkoumaných znaků. Ideogramy se vyskytovaly ve 12,46% případu. Zbylou část tvořily piktogramy (6,23%), symboly (0,31%) a zřídka se objeví i fonetické výpůjčky.

Dalším zkoumaným grafickým jevem byla pozice radikálu ve znacích. Ve třech skupinách (radikál 宀 tóu, radikál 艹 mián, radikál 穴 xué) se u 97% znaků nacházel radikál v horní části. Další tři skupiny znaků (radikál 广 guǎng, radikál 冫 mén, radikál 匚 wéi) měly v 98% radikál umístěný ve vnější části celého znaku.

Druhé analyzované hledisko se týkalo sémantiky. Zde byla tím důležitým bodem souvislost radikálu s významem celého znaku. V této části jsem došla k závěru, že v mnohých případech je tato souvislost zcela neadekvátní. Ačkoliv jsem tento jev zkoumala u šesti různých skupin znaků podle radikálů, s jistotou mohu říci, že významová podobnost byla jen jedenkrát vyšší než 50%, a to paradoxně v případě druhé nejméně početné skupiny znaků s radikálem 穴 xué – jeskyně. Naopak u druhého nejpočetnějšího souboru znaků radikálu 宀 tóu – polička byla tato vzájemná souvislost v nejnižším zastoupení. Celkový průměr tohoto jevu u všech skupin znaků pak vyšel 35%. Tuto problematiku sémantické nesouvislosti radikálu s jeho významem si vysvětlují několika způsoby: radikál, na rozdíl od determinativu, není nositelem významu, ale je pouze grafickou jednotkou; hodnocení souvislosti významu je dosti individuální; v průběhu let došlo k posunu významu jednotlivých znaků; a v neposlední řadě také jako důsledek reformy znaků neboli jejich zjednodušování.

Poslední fonetická část mé analýzy se týkala výhradně znakové kategorie fonogramy, kde jsem se zaměřila na výzkum jednotlivých fonetik ve znacích, konkrétně na shodnost výslovnosti fonogramu se svým fonetikem ve třech různých bodech - iniciále, finále a tónu. Kromě znaků obsahující radikál 宀 tóu – polička, kdy je nejčastější jev úplné neshody

výslovnosti znaků ve všech třech bodech, platí pro zbylých pět skupin znaků největší shodnost právě naopak u všech těchto bodů – iniciály, finály i tónu. Tato skutečnost může být vysvětlena i tím, že radikál polička je příliš specifickým prvkem v oblasti architektoniky. To ovšem nic nemění na skutečnosti, že v pěti ze šesti případů se nám potvrdila stejná shodnost, kterou pak následně můžeme předpokládat u dalších zkoumaných skupin znaků obsahujících jiné radikály.

V konečném důsledku můžeme říci, že fonetikum velmi napomáhá při studiu čínského jazyka a při celkovém pronikání do problematiky tak komplikovaného jazykového systému.

Anotace

Jméno a příjmení:	Leona Ratajská
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra asijských studií
Název práce:	Architektonické radikály
Vedoucí práce:	Mgr. David Uher, PhD.
Počet příloh:	1
Klíčová slova:	radikál, architektonický radikál, čínské písmo, reforma čínského písma, znak, znakové kategorie, fonogram, ideogram, fonetikum

Cílem mé bakalářské práce je studie znaků obsahujících architektonické radikály, konkrétně radikály s významem střecha, poklička, dveře, přístřešek, jeskyně a ohrada. Každý ze šesti zvolených radikálů má svůj korpus znaků ve zjednodušené podobě a jednotlivé znaky jsou doplněny o jejich výslovnost, význam a zařazení do znakové kategorie. Poté následují tři analýzy: grafická, zaměřující se na znakové kategorie a pozice radikálu ve znaku, analýza sémantická, týkající se významu znaku a jeho souvislosti s radikálem, a jako poslední analýza fonetická, zkoumající shodnost výslovnosti fonogramu se svým fonetikem.

Annotation

First name and surname:	Leona Ratajská
Name of faculty and department:	Faculty of Arts, Department of Asian Studies
Name of thesis:	Architectonic radicals
Supervisor:	Mgr. David Uher, PhD.
Number of supplements:	1
Key words:	radical, architectonic radical, Chinese characters, reform of Chinese characters, character, characters categories, phonogram, associative compound, phonetic

The aim of my bachelor thesis is a study of Chinese characters containing the architectonic radicals, concretely the radicals with sense of roof, cover, door, penthouse, cave and enclosure. Each of these 6 radicals has his own corpus of characters in a simply form and particular characters are supplemented by their pronunciation, sense and character category. And next are 3 analyses: graphical, focusing on the characters categories and the position of the radical in that character, semantic analysis, dealing with the sense of a character and his connection with radical, and as the last phonetic analysis, exploring the identity between the pronunciation of a phonogram and his phonetic.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] BÖTTGER, Walter. *Kultura ve staré Číně*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1984.
- [2] KÉKI, Béla. *5 000 let písma*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1984.
- [3] KUČERA, Ondřej a kolektiv. *Učebnice čínských znaků I*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1119-9.
- [4] LINDQVIST, Cecilia. *Říše čínských znaků*. 1. vyd. Praha: NLN, 2010. ISBN 978-80-7422-054-8.
- [5] VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český, česko-čínský slovník*. Dotisk prvního vydání. Voznice: Leda, 2007. ISBN 80-7335-011-4.
- [6] VOCHALA, Jaromír; NOVÁK, Miroslav; PUCEK, Vladimír. *Úvod do čínského, japonského a korejského písma I – Vznik a vývoj*. 2. vyd. Praha: SPN, 1989.
- [7] VOCHALA, Jaromír, NOVÁK, Miroslav; PUCEK, Vladimír. *Úvod do čínského, japonského a korejského písma II – Praktický kurs*. 2. vyd. Praha: SPN, 1989.
- [8] WIEGER, L. *Chinese Characters, Their Origin, Etymology, History, Classification and Signification*. 2. vyd. New York: Paragon, 1965. ISBN 486-21321-8.
- [9] *Xiandai Hanyu Cidian* 现代汉语词典 *Slovník moderní čínštiny*. Beijing: Shangwu yinshuguan, 2002. ISBN 7-100-03477-9.
- [10] ZÁDRAPA, Lukáš; PEJČOCHOVÁ, Michaela. *Čínské písmo*. 1. vyd. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1755-0.

Internetový zdroj

- *Chinese-English Talking Dictionary* [online]. [cit. 2011-04-28]. Dostupné z: <<http://www.yellowbridge.com/>>.
- *Chinese Characters: A Genealogy and Dictionary* [online]. [cit. 2011-04-28]. Dostupné z: <<http://zhongwen.com>>
- *Chinese-English Dictionary* [online]. [cit. 2011-04-28]. Dostupné z: <<http://smarthanzi.net>>

Ostatní zdroje

Wenlin Institute, Inc. 文林 *Wenlin Software for Learning Chinese*, Version 3.3.6

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - znakové kategorie	36
Tabulka 2 - pozice radikálu 宀	36
Tabulka 3 - pozice radikálu 廴	36
Tabulka 4 - pozice radikálu 冫	36
Tabulka 5 - pozice radikálu 冂	37
Tabulka 6 - pozice radikálu 宀	37
Tabulka 7 - pozice radikálu 冂	37
Tabulka 8 - souvislost významu znaku s jeho radikálem	37
Tabulka 9 - procentuální zastoupení fonogramů u zkoumaných znaků architektonických radikálů.....	40
Tabulka 10 - srovnání fonetik z celkového počtu 55 fonogramů s radikálem 宀	41
Tabulka 11 - srovnání fonetik z celkového počtu 43 fonogramů s radikálem 廴	41
Tabulka 12 - srovnání fonetik z celkového počtu 45 fonogramů s radikálem 冫	41
Tabulka 13 - srovnání fonetik z celkového počtu 45 fonogramů s radikálem 冂	41
Tabulka 14 - srovnání fonetik z celkového počtu 37 fonogramů s radikálem 宀	41
Tabulka 15 - srovnání fonetik z celkového počtu 24 fonogramů s radikálem 冂	42

PŘÍLOHA 1 – znaky nezobrazitelné v elektronickém slovníku

1

2

3

4

5

6

7

8

9